

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
Duke University Libraries

TH. BEZAE
AD REPETITAS
IACOBI ANDREÆ
& Nicolai Selnecceri
calumnias re-
sponſio.

AD OMNES ECCLESIAS
*ſanctum Dei Euangelium in Auguſtana
confeſſione profeſſas.*

1. Cor. 3.13. Cuiusque opus manifeſtum fiet,
Dies enim declarabit.

GENEVÆ,
APVD EVSTATHIVM VIGNON.

clb. Is. LXXVIII.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 309

LECTURE 10

THE QUANTUM THEORY OF LIGHT

PHOTONS AND THE PHOTOELECTRIC EFFECT

BY THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

OMNIBVS SANCTVM DEI

Euangelium in Augustana cōfessione amplexis, Theodorus Beza Gratiam & pacem à Domino.

VRE an iniuria, temeritate an necessitate, ego homunculus grauiſſimorū criminū, corruptarū videlicet tabularum, blasphemix atq. adeò impietatis accusatus, augustissimū orbis terrarū cœtū audeā cōpellare, æquū est vt ex re ipsa iudiciū fiat. Res autē sic habet. Ann^o agitur circiter septimus ex quo Nicolaus Selneccerus subscriptoribus Ienensibus quibusdam Theologis, istam mihi non *ſinle* apud vllum iudicē, sed *καταſινλε* scripsit, nulla quidem à me iniuria prouocatus, sed occasione ex eo Actorum Apostolicorū loco arrepta, in quo hæc Petri verba *ὁν*, videlicet *Χριστὸν, δεῖ τὸν ἔθρονον δεξιάδα,* Latinè multis antè annis sum interpretatus, *Quem oportet celo capi.* Accusationi

autem suæ illud prætexuit, quòd verbū
 C A P I eorum sententiam confirmare vi-
 deatur qui carnem Christi ex quo in cœ-
 los ascendit, affirmant à terris abesse & ad
 extremum vsque diem abfuturam: quū
 ipsi contrà sic velint significari Christum
 accepisse cœlos, id est, in cœlestem illam
 gloriam fuisse receptum, quam ipsi po-
 stea multipliciter quidem, &, quanuis re-
 pugnanter, eò tamen concurrētibus sen-
 tentiis interpretantur vt hoc substernant
 realis in terris carnis Christi præsentia
 fundamētum. Ego non equidē vt meam
 vnus existimationem tuerer (quam absit
 vt Ecclesię paci anteponam) sed vt sen-
 tentiam quam veluti Dei verbo consen-
 taneam & totius antiquitatis testimonio
 comprobata omnes harum partiū Ec-
 clesiæ sequūtur, ab omni probro assererē,
 ac præsertim Geneuensem hanc Eccle-
 siam in qua mihi quoque Dominus sa-
 cri ministerij functionem delegauit ab
 omni hereseos nota vindicarem, ita Sel-
 neccero respondi vt & veram esse meam
 illā Latinā versionem ex Græcæ linguæ v-
 su & antiquis scriptorib. ostendisse mihi
 videar, & ipsius sententiæ veram exposi-
 tionem ex Deiverbo & orthodoxorum

Patrum verbis liquidò demonstrasse. Hæc autem mea responsio sitne asperis an moderatis verbis scripta, quamuis multis conuiciis ab eo essem affectus, penes quemuis iudicium esto qui tum accusationem tum responsum illud meum perlegerit. At illò contrà responso Selneccerus ita est commotus vt accusationem vel damnationem potius veterem non contentus renouasse; alias etiam calumnias, easque grauiissimas adiecerit & conuiciorum plaustris me penè obruerit: quod an verè querar, minimè recusò rursum quin ex ipsius libello meaque, viciissim defensione Illustrissimi ac potentissimi Saxonix ducis Electoris Augusti Celsitudini dicatæ cognoscatur. Putaui enim me nullum magis idoneum iudicem posse aduersario meo ferre quàm illum, ipsum religiosissimum Principem ad cuius quodammodo tribunal mihi dies ab illo dicta videbatur. Quid plura? tertiã aduersus me criminationem scripsit Selneccerus, qua nescio an quidquam virulentius in quemquã dici possit, cui tertia est à me Apologia opposita, qua sic studui obiecta mihi crimina repellere, vt quàm multis contrà erroribus scateret dogma

quod tuebatur, ostendere sim conatus: Extant autem & illius scripta quibus me prior laceffuit, & defensiones etiam meę, de quibus causam reddere in omni legitimo Ecclesiarum confessu sum paratus. Ecce verò quum istis certaminibus me defunctum putarem, & ipse mihi silentiũ indixissem, nouus libellus prodit omnium maledicentissimus, sed Germanicè scriptus: credo vt quid hoc rei esset vel nunquam vel serò saltem intelligerẽ. Et ita factè enenit. siquidem biennium & amplius præterit antequam de hoc libro quicquam audirem, quòd ad nos importari libri peregrino idiomate scripti rarò consueuerint. Eum ergo tandem nactus ab amico quodam meo Gallicè conuersum (quò etiam tempore quandam Iacobi Andreae orationem accepi, in qua nominatim quoq. tanquam carnifex aliquis proscindor) dissimulari hanc cõtumeliam non posse credidi, qua sic priuatim ledor vt sit tamen mihi maxima ex parte cura harũ partium Ecclesiis hæc exprobratio communis. Etsi enim illarũ non est præstare si quid à me aliter quàm decuit aut dictum est aut scriptum: quum tamen hinc præcipuè de doctrine capitibus quærat, tur quam ego priuatam nullam vnquam

habui aut ab Heluetica nostra cōfessione
dissentaneam, verbo quidem petitur Be-
za, re ipsa verò Helueticę confessionis Ec-
clesiæ hereseos & impietatis accusantur.
Sed his quidē patronos minimè defutu-
ros arbitror. Ego verò interea neq̄ verita-
tis neque huius ministerij mei defensio-
nem deferere bona conscientia potui: &
quum eo me nomine præcipuè grauari a-
pud plerosque norim quòd Augustanę
confessionis hostem esse me isti declami-
tent, credidi vix vlla ratione melius inno-
centiam hac in re meam probari pos-
se quàm si ad eos ipsos de quorum con-
temptu accusor, vltro prouocarem, nul-
lam eorum legitimam cognitionem re-
cusaturus. Agam autem in primis de ac-
cusatione quam aduersum me Iacobus
Andreas in illa sua præclara oratione Li-
psię habita instituit. Summa accusationis
est, *Sacramentarium spiritum in Beza Cal-
uiniano classicum ad opprimendos recte sen-
tientes doctores canere.* Ad huius crimina-
tionis probationem fingit me rogatum
de blasphemia Neuseri & Syluani, quo
supplicio afficiendum putem blasphemū
resipiscentem qui errore deceptus se non
blasphemum esse, sed Deum honorare af-

firmet, his verbis respondisse: *Si verè respiciunt, quod sanè velim, quid illis fuerit accommodatius capitis supplicio, quo cauebitur, ne, ut isti factitare solent qui non ignorantia, sed sola improbitate & obdurata malitia in tantis rebus ultro peccant, mox ad vomitum redeant, vel seipsis deteriores euadant?*

Agnosco mea verba. Sed audite, quæso, cuncti, & spectate ecquæ maior sit cuiquam imposita calumnia. Primùm quod Andreas ait ex me fuisse quæsitum, prorsus commentitium est, imò ne quæri quidem potuit. Nec enim illi duntaxat erroris, aut etiam blasphemix alicuius arguebantur in quam induci quispiam possit ex falsa scripturæ interpretatione, sed quæ aperte Christum negarent, Apostolica scripta ludibrio haberent. quid amplius? quod Mahumetis de Deo sententiam aperte amplecterentur, & de Turcismo in Germaniam inducendo consilia cepissent: quorum scelerum non ultronea & ingenua confessione, sed scriptis & testibus conuicti tenebantur. De his igitur ab amico priuatim rogatus quid mihi videretur, non hæc tantùm respondi quæ expressit Andreas, sed hæc quoque ab ipso dissimulata: qua in re viderit annon falsi

falsi crimine teneatur. Hęc, inquã, in primis respondi, quę meus accusator in media summorum virorum corona, sua quadam fide reticuit: *Non agitur de eo argumento de quo inter Christianos pastores ambigi poterit (Pastores enim erãt isti, nec simpliciter Christiani) nec de simplici errore, sed de ea blasphemia queritur qua nullã magis horrendam ne Satan quidem ipse possit enomere. Sanè verò, demus istos verè resipiscere (quod ego quidem non magis credo, nisi alia signa apparuerint, quàm boues volare) quid tum? Ista blasphemia in filium Dei, ista in totum Christianismum coniuratio cum Mahumete, ista tot mendaciis, tot periuriis cumulata improbitas, capitis supplicium non meretur? & quid non putas nobis exprobraturos aduersarios, si eiusmodi reis parcatur?*

Hęc, inquã, ego nõ de iis qui per errorem in aliquo peccassent, & qui factum deprecarentur, sed de falsis pastorib. qui à Christo ad Mahumetem apertè defecerant; qui voce & scriptis Christo maledixerãt, qui aduersus Christianitatem omnem coniurarant, qui suam impietatem scriptis quoque prodiderant, qui nonnullos seduxerant, qui deniq. in ipsis vinculis vix tandem conuicti Christo maledi-

xerant, scripsisse me & iuasisse fateor. Quod si crudelitatis esse putas, magistratum hortari ut gladium aduersus talis apostasie & generalis blasphemie legitime conuictos stringat, an non tu potius aduersus Deum longe seuerioris legis auctorem sentis? quod si forte legem illam abolitam esse responderis, præterquam quòd errorem errore cumulaueris (sunt enim ita Iudaicę politię leges abolite, ut quę perpetua & vniuersali æ quitatis regula nituntur, valere perpetuò & vbiq; oporteat) an tu is es cui Christianorum Imperatorum leges de istis criminibus latas ut sevas & crudeles abroganti fides habeatur? Obsecro, qui læsæ Illustrissimi Principis dignitatis, parricidij aut alterius eiusmodi capitalissimi criminis reum peractum, si modò resipiscere se dicat, pœnę eximendum censet, num dignus est qui audiatur? Magistratus autem à quibus Anabaptistici nonnulli furores ultore etiam gladio puniuntur, num tu Andrea audebis crudelitatis accusare? & ista scilicet quorū Neuserus & Syluanus conuicti fuerant, illis inferiora censenda sunt, siue Dei ipsius Maiestatem, siue reip. damnū spectes. Age verò spectemus

mus

mus rei ipsius exitum, vt de meo confilio non ex aduersarij mei criminatione sed ex ipsa veritate statuatur. Neuserus dum iudicium ipsius differtur, resipiscenciam, mortis metu, simulans, aufugit ex vinculis, alicuius fortassis opera qui de isto facto non aliter quàm meus hic criminator sentiret. Inde ad Turcã deficit sicut antea constituerat, circumciscus Mahumetismum profitetur, aduersus sanctum Iohannis Euangelium librum etiã scribere incipit, quod ex literis ipsiusmet manu Constantinopoli scriptis cognoui: ac tandem denique, sicuti fama est, vt Iscariotã illum aut, si mauis, Julianũ omni ex parte imitaretur, mortem sibi conciscit. Syluanus contrã ad iustum supplicium productus, aut si verè resipuit feliciter est mortuus, aut certè neque suam neque aliorum conditionem deteriozem effecit. Quod si cum Neusero similiter actum esset, cui dubium est quin & ipsi & aliis melius fuisset consultum? Hęc igitur mei non sanguinarij vel crudelis, sed recti & sani consilij ratio tum fuit. Quod si quis fortè roget cur sit à Iacobo Andrea illo præsertim loco ac tempore reprehensum, id quoque detegam necesse

est. Moribundus Brentius Ubiquitatis parens testamentum condidit quo inter cætera Germanos Principes aduersum nos quos Sacramentarios vocat, tanquam illorum ceruicibus imminentes ac veluti humani generis hostes incendit. Huic verò sanguinario spiritui quoniam sese fratres nostri Tigurini communem nostræ confessionis defensionem suscipientes, pio moderatòque scripto opposuerunt, malè res hæc habuit Iacobum Andream illius testamenti executorem. Hinc illa aduersum nos instituta criminatio qua illud ipsum crimen quod inficiari non possunt quin scriptis & editis illius testamenti tabulis redarguantur; in me regeret: ea ipsa nimirum conscientia fretus, qua superioribus annis quum Monbelgardensem Ecclesiam dissipaturus in eum Comitatum venisset, ausus est mensæ benedicens, clarissimis multis viris adstantibus, pro voce Germanica *Bösen* in extrema Dominica oratione Bezæ nomen substituere. Quod utinam intra verba constitisset hæc calumnia, & Iacobus Andreas Ubiquitatis non iam Apostolus, sed planè Papa, classicum duntaxat cecinisset. Quòd si quid etiam hinc à me

pec-

peccatum esset, quorsum id ad Calvinū cui nunc iste iam pridem mortuo maledicit, quem viuum præceptorem suum, gratus scilicet tū Caluini tū Philippi discipulus, appellabat? Sed de his fortasse plus satis, vt omnes norint quo iure nobis ille homicidij spiritum tribuat, & quo pudore in tanto hominum cœtu sit ausus Pauli errorem per ignorantiam in Christum peccantis cum illorum teterimorum hominum affectata impietate comparare, beatūque illum dicere qui Bezæ gladium effugerit, immemor nimirum illū ipsum Paulum scripsisse, Siquis non amat Christum Iesum, sit anathema, Maranatha.

Accedo ad aliam mihi quoque peculiarē criminationem, cuius auctor est alter in me declamitator Iacobo Andrea succinens Selneccerus. Scripsi aduersus Monachum pertinacissimum transsubstantiationis ac Missæ defensorem, & omnium qui hodie viuunt maledicentissimum sophistam Claudium de Xaintes Ebroicentem hodie pseudoepiscopum, apologias duas: in quarum posteriore, vbi disputationem de Cœna Domini planè absolui, variis ipsius calumniis ac in

primis rancidæ illi de meis versiculis cri-
 minationi ante triginta annos à me non-
 dum Euangelium professio editis, seorsum
 his verbis inter cetera respondi: *Poeticos
 meos lusus quum vt res seriò dictas & scri-
 ptas interpretaris, quis te iudex æquus au-
 diat? Quanam illa est Candida meis versi-
 culis celebrata? vxor mea scilicet, quam illic
 superis prægnantem commendo, quum vxor
 mea nunquam etiam cõceperit. Si tam nostra
 illa reprehendenda sunt, cur ea excudi ac le-
 gi, cur manibus teri iubetis, cur publico scri-
 pto à me abdicatos fætus aboleri non sinitis?
 nempe vt perpetua sit Beza infamia. Hocci-
 ne verò vos Theologia docet, vt vni cuiquam
 dedecus concilietis, innumeris hominibus
 malè consultum velle? Item, Scriptum est,
 inquis, pontifex scortum & vile pròstibulum
 non ducet. Imo non sic scriptum est. Sed quid
 hoc ad me qui nihil minus quàm pontifex
 sum, & pontificem nullum esse posse ex Dei
 verbo didici, quoniam vnicum aternũmque
 pontificem habemus, neque vxorem duxi,
 cuius pudere possit Ecclesiam, cuius denique
 honestiora sunt quæ honestè nominari non
 possunt, quàm rostrum istud caninum suc
 monasticum, quo tuum istud fursuraceum
 numen exceptum voras? Quid ad hæc no-
 ster*

ster Selneccerus? *Quid multis (inquit) verbis opus est ut intelligatur quid de sancta Christi Cæna sentiat Beza? expendantur ipsius verba de sua Candida, quam suis illis turpibus, lubricis & impuris versibus celebravit, dum adhuc in infidelitate hæreret quibus quidem verbis aduersus Papiſtam quendam scripsit sua Candida posteriora & alia nescio quæ esse pulchriora & honestiora eorum ore qui verbum Dei sequuti dicunt Christi corpus ore à se recipi in Cæna. Væ tibi, impure, fæde, & infamis Diabole, Dominus te castiget.* Hæc ille, de quibus æquos & moderatos omnes homines obtestor ut me æquis animis, sicuti par est, audiât. Primùm quòd iste rancidam illam calumniam de poeticis illis lusibus millies à me refutatam reponit, bona conscientia id facere non pòtest. Aut enim à se nunquam lecta damnat, aut quid ad illam accusationem centies responderim ignorare non potest: accusationem verò ex communium aduersariorum scriptis, præterita iustissima & verissima defensione mea, repetere, an sit eius hominis factum qui se zelo tuendæ veritatis accensum profitetur, penes æquum lectorem iudicium esto. Quos autem ego temere, vi-

uens adhuc penè sub magistri ferula, necdum veram religionem amplexus, amatorios lusus de Vtopica, ita me benè Deus amet, Candida, scripsi, transferre ad vxorem meam castam pudicámque fœminam, quicum triginta iam plus minus annos, Dei beneficio, in Ecclesia castè & honestè vixi, qua tandem fronte ausus es Selneccere? Quod si vt tu Calvinianum spiritum nescio quem in ore habere consueuisti, ita mihi in animo esset vicissim conuiciari, quo tandem cognomento spiritum hunc tuum appellarem? Sed hoc à me absit. Nolo enim ne in hoc quidem te imitari, quem non puduit totidem verbis, maxima certè cum Lutheri memoriae infamia, Lutheranismum vocare doctrinam quam de Cœna Domini traditis. Sed vt propius ad rem accedam, quod ego, non in ipsa disputatione de Cœna ipsa Domini, sed de falsissima impudicitie nota mihi vxorique meæ iniusta differens scripsi, qua rursùm cõscientia, totum hoc dissimulans, perinde commemorasti ac si de Cœnæ dogmate ibi ageretur? & quod à me non in vestrum quenquam dictum fuit sed in monachum transsubstantiationis, de qua prius disputaram, defensorem male-

maledicentissimum, quod non de Cœna Domini sed de Papistica impurissimæ Missæ celebratione, non de sacris symbolis, quæ & ipsa nobiscum agnoscitis, sed de abominando illo panaceo Deo à me scriptum fuisse, superiora, quæ tu idcirco veteratoriè reticuiisti, demonstrant, ad Augustanam confessionem qua fronte, quo pudore, qua denique fide traduxisti? Sed ista tamen fœda sunt, inquires. Esto. Sunt enim, neque à me nisi tu cogeres repeterentur. Sed tamen monasticam illam maledicentiam, & detestabile Missæ idolum fœdus aliis quibuscunque rebus arbitror: & miror, tibi quum hæc scriberes, vltimum saltem Lutheri aduersus Papatum scriptum in mentem non venisse, in quo quàm multa fœdiora etiam inuenies, quibus tamen dignum esse Papam omnes cõfitentur? Quod si quam ego reprehensionem in eo mereor quòd iustissimo dolore percitus ista in Monachum impurum canem scripsi, quantò tu grauius peccas qui vt mihi manifestissima cum calumnia inuidiam creares, ista repetere, Illustrissimum Principem & nobilissimum gynæcæum compellans, minime erubuiisti? At ego, inquires, sum veniã

B.j.

prius precatus. Imo verò cur Albinum illum imitatus culpam deprecari quàm culpa carere maluisti? Sed benè rem cecidisse spero. Nec enim alteram aut Galli Constantiam, aut Arcadij Eudoxiam, sed Placillam & Pulcheriam alteram natum esse te confido.

Obiicitur mihi & illud quòd non nisi certis conditionibus subscribere me posse Augustanæ confessioni dixi. Hoc dixi, fateor, & adhuc dico. Quod si ita loqui idem est atque hæreticum, veritatis hostem, Diabolum denique esse alterum, quid Illustri Argentinensi reip. & aliis etiam arbitror, fiet, quæ non nisi præscriptis conditionibus in illam confessionem consensere? De ipsa verò confessione Augustana quid sentiam anno 1557. coram D. Philippo & clarissimis Germaniæ Theologis, adstante ipso Iacobo Andrea & nostræ declarationi vnà cum aliis subscribente, tum scripto tum voce declaravi, illis vsque adeo fauentibus, quanuis in capite de Cœna Domini non planè nos in quibusdam illis assentiri ingenuè fateamur, vt Gallicas etiam Ecclesias quarum nomine tum illuc vnà cum D. Farrello sanctæ memoriæ, & Ioanne Budæo,

& Ga-

& Gaspere Carmelo missus eram, dignas existimarint quarum calamitates Illustriss. Principibus commendarent, vt eorum videlicet intercessione Rex Henricus mitigaretur. Eandem legationē quinques obij in Germania, nec vnquam repulsam tuli: imo etiam Francfurti iis comitiis quibus Ferdinandus electus est Imperator, Generoso Domino D. Georgio comite Erbacensi petitionem nostram Illustrissimorum Germaniæ Principum Electorum Augustanæ confessionis legatis explicante, benignissimum quoque responsum tuli de procuranda communi Synodi conuocatione, in qua infelix ista controuersia pacificè ex Dei verbo componeretur. Nempe viuebat adhuc Philippus quem isti viuum penè dixerim adorabant, nunc verò mortuum conantur ex hominum memoria delere. Guepingæ mecum Andreas familiarissimè de hac ipsa controuersia loquutus, fratrem me postea non semel appellauit, qui tamen quæ esset Caluini & nostrum omnium sententia tum ex viua ipsius voce, tum ex edito consensu cognouerat. Stutcardij D. Brentius mensa quoque sua D. Farellum & me dignatus est. Argentinæ

semel à fratrum collegio pro ipsorum benignitate sum humanissimè exceptus. Quinam igitur tam subito Sacramentarij, blasphemj, hæretici, impij, veritatis hostes, denique Turcis deteriores euasimus? Nos enim eo tempore nihil dissimulasse neque postea vel tantillum in nostra sententia mutasse, non tantùm Deus ipse testis est, sed etiam tum illorum tum posteriorum temporum scripta demonstrare liquidò possunt. Nempe viuebat adhuc Philippus, quem isti viuum penè dixerim adorabant, nunc verò mortuum conantur ex hominum memoria delere; necdum prodierat illud Vbiquitatis siue Omnipræsentiaë monstrum, cuius caput utcunque emergens ictu tam graui Philippus, edictis illis breuibus in epistolam ad Colossenses commentariis, contuderat, vt illo superstitite non sustinuerit in medium prodire. At illo mortuo statim vibratum est illud *ἑξῆδος μᾶλον*, quod nisi quis admittat est scilicet Augustanae confessionis hostis iuratus. Atqui ne voculam quidem ea de re, neque de Ascensionis in disparitionem & inuisibilitatem conuersione, neque de Maiestatica carnis Christi non modò in pane sed etiam
in om,

in omnibus rebus præsentia, neque de ca-
 ptis à Christo cœlis, neque de carnis &
 Verbi exæquatione, neq. de cœlo quod
 vbiq. sit, siue de carnis Christi sessio-
 ne ad dexteram patris ab ipso concep-
 tionis momento, in Augustana confessione
 vel Apologia, imo ne in Catechismo qui-
 dem Lutheri comperio. Aut igitur pro
 Augustana confessione substituite aper-
 tē Lutheri & Brentij nomen, aut fatea-
 mini vos non hoc petere vt illi confes-
 sioni, sed vt Lutheri vel potius Brentij scri-
 ptis simpliciter subscribamus, aut potius,
 si vultis dicere quod res est, agnoscite
 vos & confessionis & Lutheri nominib.
 (quod suo tempore Dominus patefaciet)
 intemperantissimè abuti. Symbola illa ve-
 tera agnouit fateor, Ecclesia, & subscri-
 ptionibus Episcoporum approbavit, sed
 œcumenicis synodis, præeunte causæ co-
 gnitione, non pauculorum, & quidem
αὐθαριετῶν hominum, sed generali totius
 cœtus expresso cōsensu approbata. Atqui
 de Augustana confessione, cuius auctori-
 tati vt non omnia quæ vultis tribuam,
 propterea tamen nihil detraho, nihil ta-
 le dici potest: quæ si omnia fidei nostræ
 capita complectitur, cur tot illi articulos

tot demum post annis adiecistis, in quibus si quis statim vobis non assentiatur eum protinus in Diabolum transformatis? Imo si tam est perspicuè ac dilucidè scripta, vt qui simpliciter & absque omni exceptione illi non subscripserit, propterea pro veritatis hoste sit habendus, quorsum Smalcaldici adiecti articuli, quorsum alia Neuburgi, alia etiam Stukardix à Brentio Illustrissimi & humanissimi Principis ac Ducis Vvittembergensis nomine perscripta est quæ Tridentino conciliabulo offerretur? & qua tandem fronte audetis postulare vt nullis conditionibus subscribamus ei scripto, de cuius interpretatione vsque adeò inter vos non cõstat, vt te Andrea, iubeat tuus Heshusius resipiscere, Vigandus olim Heshusio succenturiatus illum ex Prusix episcopatu nuper pro blasphemio deiecerit: te Illyricus ille tuæ Vbiquitatis accerrimus assertor, tu vicissim Illyricum ferre non potueris: vix denique vllum sit persit illius confessionis caput de cuius explicatione inter vos conueniat, neque hodie vlli sint in orbe terrarum, qui mutuis concertationibus Christianam religionem æquè exponant omnium mortali-
lium

lium ludibriis? Hæc sunt monstra ἀόυσια-
 τα, Andrea, quæ iam pridem fateor me
 scripsisse mirari me quânam possit Ger-
 mania tam diu perferre, cui quotidie &
 singulis momentis Deum precor Opt.
 Max. ut oculos aperiat. Certè prius hoc à
 vobis iure saltem peto ut priusquam hæ-
 reticus idcirco censear quòd Augustanæ
 confessioni simpliciter non subscribam,
 inter vos de ipsius interpretatione con-
 ueniat. Ad D. autem Lutherum quod at-
 tinet, quis eius auctoritatem magis, quàm
 vos imminuit? Habeatur sanè qualis fuit,
 excellens videlicet organum Dei in eius
 veritate nostris temporibus aduersus Pa-
 pisticam tyrannidem propugnanda. At
 eius sanè scripta in singulis probare ne si
 velitis quidem satis prudenter possitis,
 quod cum nulla tanti viri contumelia sit
 dictum. Contigit enim ei quod illi cæco,
 cui Dominus non vno momento, sed sen-
 sim oculos aperuit. Id. verò ne vos qui-
 dem negaturos opinor, quoniam summe
 fuerit impudentiæ, neque hoc quisquam
 melius quàm ipsemet aliquot locis agno-
 uit. Delectu igitur magno hîc opus est,
 cuius norma quum sit vnicum *αὐτόπισον*
 Dei verbum, & huius rursus falsæ inter-

pretationes à veris ex fidei analogia discernantur, cur obsecro, pati non potestis à Luthero ad Dei verbum, ab illius in aliquibus interpretatione ad fidei analogiam prouocari? Quid multa? vestram illam calamistratam Vbiquitatem, cui tam multa quotidie planè *ἀλλόκοτα* affingitis, quibus tandem ex Lutheri scriptis desumpsistis? Deniq. si ita habet, agedum ipsimet Luthero in hac ipsa controuersia credamus. Fatetur igitur ingenuè sese in hoc argumento sæpe, sæpe, inquam, naturæ tribuisse, quod est personæ & contrà. Hoc inquam, ille ingenuè professus est, vnde omnes istos à vobis errores fuisse desumptos nemo dubitabit qui vel leuissimè legerit veterum Orthodoxorum aduersus Nestorium & Eutychem certamina. At contrà, si vobis creditur, nusquam verius loquutus fuerit Lutherus quam vbi se non semel, sed sæpius errasse professus est. Exemplum huius rei admirabile proferam quò admonèantur homines, vt quò magis excellunt eò circumspectius loquatur & scribât. Eo ipso loco vbi suum illum maximi momenti errorem agnoscit concione videlicet de Natali in magnis
post

Postillis, ibi, inquam, imprudens in eo ipso grauissimè peccat. Vocat enim eos imperitos qui ex Christo hominem omnipotentem & omniscientem faciunt, quò quidem dicto vestrum dogma ex professo damnauit. Et tamen nisi Christus est homo omnipotens, omniscius, omnipræsens certè non est homo Deus. Itaque imperiti non sunt quos Lutherus arguit, sed eorum est hic error qui quoniam concretum ab abstracto, sicut κατ'ἄλλο ab eo quod καθ'αὐτὸ dicitur, distinguere nesciūt, naturam cum persona cōfundunt: Est enim certè Christus omnipotēs quia Deus, at non est humanitas omnipotens, quod ipsi quoque scholastici rectè docēt, quia humanitas non est Deitas. Illud autem negare Nestorianum est, istud affirmare Eutychianum, vtrunq. dicere Brentianum. Ergo si Luthero creditis, cur illi errorem confitenti & exemplo suo confirmanti non creditis? Imò quod Lutherus vbique & quidem non immeritò contendit ex institutionis verbis petendam esse veram de carnis Christi præsentia diiudicationem, annon funditus euertitis, quum ad hypostaticam vnionem recurri

tis? Nam si hæc facit vt sit vbique caro Christi, sicuti est vbique eius diuinitas, quorsum nobis opus illa ad cælum vestrū Vtopicum ascensione? quorsum sessione ad dextram patris, nisi fortasse idem valet hoc vtrumque, atque superiora illa, Conceptus ex Spiritu sancto, natus ex Maria virgine? quorsum denique ad probādam realem carnis Christi in Cœna omnipræsentiam, de huius enuntiationis, Hoc est corpus meum, interpretatione quæritur, si iam antea propter illam hypostaticam vnionem reipsa præsens erat, in, sub, vel cum pane, vt & in cæteris quibuscunque rebus? Sed huic malo scilicet remediū optimū comperistis pauculi vos quidam Theologi, in quorum dictata quicumque præscriptis verbis non iurarit, Christianus & orthodoxus haberi nō possit. Hoc ego quum dico absit vt Illustrissimi Electoris consilium reprehendam, quod ego summa potius laude dignum esse absque adulatione vlla profiteor. Quid enim Christianos principes ac præsertim Illustrissimum illum Saxonie Ducem Electorem, è cuius potissimum ditione nostra memoria rursus Euangelium orbi terrarum illuxit, quid illos inquam, potius curare oportuit

tuit, quàm vt tandem aliquando decisifis ex Dei verbo tot controuerfiis, quas Satan inter eos excitauit quos potius maxime concordés esse decuit, pax aliqua firma constitueretur? Consilium igitur illud vt dixi, minimè reprehensum volo, sed vos consiliarios summa vituperatione dignos esse clamito, qui infelicium illorum hominum Diotrephis, Eusebij Nicomediensis, Dioscori, Vrsatij, Valentis, memoriã plane renouastis. Nam te Selneccere, te Iacobe Andrea, etiamsi vobis hoc iudicium deferebatur, quid potius facere oportuit, quàm vt vos iudices in causa vestra sedere posse negaretis? Sed quid si comperiamini non illud modò nõ defugisse, sed etiam & cupidissimè appetiuisse, & corruptissimè exercuisse? Tu verò, Muscule qui iam pridem audacissimè fœdissimos illos Eutychetis errores conuictus es defendere, tu inquam, Islebij ad stipulator, nõ erubuiti quæso, quum aliquam rerum istarum cognitionem tibi arrogares? Duorum aliorum quos vobiscum aduocatos fuisse intelligo, eruditio satis est Ecclesiis perspecta, quibuscum etiam his de rebus libenter, si licebit, contulero. Sed etiamsi essetis legitimi controuersiarum istarum

cognitores, quæ hæc vestra agendi ratio est, & quàm in omnibus iudiciis iniustata? Nam vt prohibere quidem nemo vos poterit quin qua de re sententiam aut consilium rogati estis; diceretis, illud tamen est intolerabile, non modò tot Ecclesiis, tot populis, tot gentibus si non directè, at certè obliquè, fidei normam præscribere, verumetiàm qua ratione ab imperitis obtineri, à repugnãtibus extorqueri subscriptiones possint interroganti de Synodo Illustrissimo Principi suggerere, & quod in Ecclesia Christiana palàm liberis Synodorum suffragiis semper est factum donec Papistica tyrãnis obtineret, id per cuniculos facilioris cõcordiæ prætextu moliri. Quid amplius? etiam tot amplissimorum regnorum, tot liberarum ciuitatum Ecclesias, non auditas, imò ne citatas quidem, sed prorsus necopinantes, hæreseos, blasphemix, impietatis denique damnare & ad eam probandam Illustrissimos Principes nihil minus cogitantes vanissimis suasionibus pellicere? Sed benè rursus res cecidit, sensuris tandem, vt spero, vobis q̄ non in Constantios aut Valentes, sed in Constantinos & Martianos potius alteros incidetis.

Superfunt alia, quæ etsi multò sunt grauiora, minus me tamen commouent, quoniam Dei beneficio, faciliè sic redargui possunt, vt ne speciem quidem veri apud æquos iudices habitura videantur. Sunt autem illa non aduersum me priuatim, sed aduersus eos omnes instituta quos isti esse omnium sceleratissimos hominibus nostræ doctrinæ ignaris ac præsertim mulieribus persuaserunt: itaque sic à me quasi communia annotabuntur.

Hæc igitur iste mihi, vel potius omnibus tribuit quos Sacramentarios & Calvinistas cognominat, ausus ipse primus Lutheranismum vocare doctrinam quã ipse sectatur.

I Blasphemum ac Thyesten, Capernaitam ac Satane ministrum eum esse qui Christum dicat præsentem esse in terris corpore & sanguine suo ubi & quando Cæna celebratur.

Præsentiam veri illius corporis & veri sanguinis, totiùsque adeo humanæ naturæ Christi in Cæna absit vt vnquam sumus inficiati, sed ita explicatam ex Dei verbo vt neque veritati carnis assumptæ, neque ascensionis, neque commorationi Christi in cælis, neque futuro eius ad-

uentui repugnet. Præsentem igitur Christum totum esse fatemur quatenus hypostaticè in verbo omnipræsentem inseparabiliter subsistit caro, quæ præsentia est vniuersalis, & concreto conuenit non abstracto. Nec enim quicquid toti Christo, quatenus vnum est ὑποστάμενον cõuenit, existimandum est etiam Toti Christi, id est vtrique Christi naturæ distinctè considerata, conuenire. quod in communi quoque sermone vsurpari consuevit. Bezam enim hæc scribere verè dixeris quatenus vt totum quiddam consideratur: at singulis Bezæ partibus id tribui citra demeritiam non potest, quum neque animus ipse propriè scribere dicatur, neq. scriptio sit capitis aut alterius partis corporis quàm manus actio. Hoc discrimen antagonistæ nostri non animaduertentes vel personæ quod est naturæ, vel naturæ quod est personæ tribuãt oportet. Alterum præsentia genus est quo fit vt hæc caro sit vni menti & fidei præsens, nõ tamen corpori, nec propterea tamen vanè & imaginariè, quum longè sit verius ac certius quod in Verbo Dei & sacramentis intuetur fidei oculus siue propinquum siue longinquum quod ad rei situm attinet, quàm quicquid

corporis sensibus externis percipitur. Est-
 que hæc præsentia tum Verbo simplici tū
 sacramentis communis. His igitur duo-
 bus modis in Cœna præsentia carnis Chri-
 sti admittimus, quam si ad situm referas
 (vbicunq. autem est verum corpus quã-
 tumuis glorificatum, quod ad situm atti-
 net in loco sit oportet) didicimus cum
 Augustino dicere, sublatis spatiis tolli
 corpora. *Item*, donec finiatur seculum
 sursum fore Dominum secundum veri
 corporis modum. *Item*, Omne corpus ip-
 siusque adeò glorificati Christi, necessa-
 riò locum occupare, quem sic impleat vt
 in nulla eius parte sit totum. *Item*, Chri-
 stum vbique esse tanquam Deum, & in
 loco esse propter veri corporis modum,
 cui immortalitatem dedit, naturam non
 abstulit. *Item*, Credendum esse Christi cor-
 pus ita esse in cœlo vt erat in terra quum
 ascenderet in cœlum. *Item* Cauendum ef-
 se ne sic adstruamus diuinitatem homi-
 nis vt veritatem corporis auferamus.
Item quia secundum carnem ascendit in
 cœlum, non esse hîc, & ibi non autem hîc
 sedere ad dextram maiestatis. *Cum Cyrillo*
 Nullum ambigere Christum præsentia
 carnis abesse. *Item*, corpore absentem se-

dere & interpellare apud patrem qui Spiritu habitat in sanctis. *Item*, quum Spiritum immitteret Apostolis, non potuisse cum eis carne conuersari, vt qui ad patrem ascendisset. *Cum Vigilio*, quando fuit in terra, non fuisse in celo: & nunc quia in celo est, non esse vtique in terra, quum è celo venturus speretur. *Item*, Christum sicut non capitur loco per naturam diuinitatis, ita contineri & circumscribi loco secundum naturam carnis, quæ sit fides Catholica quam Apostoli tradiderunt, Martyres roborauerunt, & fideles nunc vsque custodiunt. *Cum Ambrosio*, eandem esse veritatem corporis in Christo quæ in nobis. *Cum Fulgentio*, Christum esse hominem localem & secundum humanam substantiam abfuisse celo quum esset in terra, & deseruisse terram quum ascenderet in celum. *Item*, ascendisse in celum quia verus & localis homo, sicut adest fidelibus, quia immensus & verus est Deus. *Item*, Apostoli verbis demonstrari Christi corpus localiter cælis contineri. *Item*, Christum secundum totum hominem quem accepit, terram localiter deseruisse, in celum ascendisse, & in dextris Dei sedere.

2 *Beza negat manducari Christi carnem*

nem & bibi eius sanguinem in Cæna, imò cum esum vocat Capernaiticum, & Cyclopicas ac Thyesteas epulas,

Qua ratione & in quem finem præsens est corpus, ea quoque verè præbetur à Christo promittente, & verè itidè à credentibus percipitur: præsens autem est ob eas quas diximus causas, non corpori sed menti, ac proinde non vt sui substantia nostræ commisceatur, sed vt ex eo mens nostra tum sibi tum corpori vitam illam spiritualem & eternam hauriat. Itaque non corpore sed mente, nec mente quavis, sed mente quæ vera fide sit prædita percipitur. Quoniam autem nobis in Cæna præbetur adiunctis ex Christi mandato signis quæ corporis ore manducantur & bibuntur: idcirco dicitur corpus mente quoque manducari, & sanguis bibi, verbis videlicet quibus sacramentalis & externa corporis actio declaratur, ad interiorem mentis & fidei significandam actionem translatis, ne de sacramentorum veritate dubitemus. Hinc efficitur omnem illam oralem manducationem & potum, & realem illam in, sub, vel cum pane corporis etiam respectu præsentiam, meritò à nobis vt a-

P bene notandum
omnem entium ad
Deum manducari
non, quoniam statim
credunt et more
defendunt et pro
chiant ubi quæ
flamma color

nalogiæ fidei ex diametro repugnantem,
 & his mysteriis minimè accommodatam
 penitus repudiari, nec tamen à nobis verã
 veri corporis & veri sanguinis *κοινωνίαν*
 villo modo negari: non esse denique inter
 nos quod ad Cœnam Domini attinet, ne
 que de symbolis, neque de re sacramen-
 torum, neque de eorundem veritate &
 efficacia, neque denique de ipsa corporis
 & sanguinis communicatione, sed de sa-
 cramentalis duntaxat præsentia, & corpo-
 ris ac sanguinis perceptionis modo con-
 trouersiam, quem vtrunque modum vos
 corporalem quoque & corporis esse vul-
 tis, nos autem spiritualementem ac spiritus & fi-
 dei duntaxat respectu statuimus. Videãt
 igitur qui contentiones istas fouent, quo
 iure in nos quasi Christianæ fidei funda-
 menta, & Iesu Christi domini nostri testa-
 mentum euertentes, quasi denique Tur-
 cas & Mahumetanos alteros tanto impetu
 ferantur: nec vicissim sibi Capernaiticum
 & Cyclopicum esum obiici mirentur.
 Et hæc quidem de Cœna Domini.
 Nã quod attinet ad Vbiquitatis dogma,
 nos illud vt planè impium sine exceptio-
 ne detestamur.

3 *Beza dicit institutionis Cœnæ verba à*
Christo

Christo prolata non aliter esse interpretanda, nec aliter esse vera, quàm ferat sacramentorum natura, id est, significatiuè.

Dicit sanè & quærit an satis sani sit hominis negare quæ de sacramentis dicuntur esse secundum naturam ipsam sacramentorum intelligenda. Sed calumniosè prætermittis Selneccere, quod reticendū non fuit, Bezam videlicet docere sacramentali significatione sic res Symbolis externis significatas significari, vt etiam verè ac re ipsa menti ac fidei exhibeantur & spiritualiter applicentur.

4 *Docet Beza quòd Christus non modò noluerit, sed etiam non potuerit promittere & dicere se velle nobis in Cœna corpus suum manducandū & sanguinem suum bibendum præbere.*

Imò nunquam negauit Beza corpus & sanguinem Christi in Cœna verè percipi, sed ore siue actione corporis externa percipi negauit & negat. Rursus ergo calumniaris. Hoc autem agnoscit Beza se docuisse & docere, Christum nec voluisse nec potuisse velle sese ore corporis comedendum in Cœna præbere: at non simpliciter sed ex variis hypothésibus sic docet, quas tu rursus versutia aut igno-

rantia præteriisti . Sunt autem istæ huius impossibilitatis hypothefes: Vna, quod verum corpus veri & organici corporis partibus ac spatiis finitum ac circūscriptum assumere voluit, cui naturam hanc gloria non ademit, vt ipsemet testatus est. Altera quòd à seipso dissidere non possit. Tertia quòd mentiri nõ possit . Quarta quòd flagitium præcipere non possit: flagitium autem sit, Augustino teste & hac ipsa de re disserente, hominis carne vesci, & sanguine potari, vnde colligit figuratè hanc esse mādicationē intelligendam . Itaque quum & in diuina & in humana philosophia certissimè sint istæ hypothefes, sitq. realis illa vnius & eiusdem Christi corporis in terris innumeris locis & in cælis simul eodémque instanti præsentia, & oralis illa perceptio illis hypothefibus ex diametro repugnās, falsam & commentitiam illam esse rectè doceo: neque tamen propterea omnipotentem esse Filiū Dei nego, quoniam dissidere à seipso siue contradictoria velle, ac proinde mentiri velle, non est potentie sed infirmitatis.

5 *Docet Beza corpus & sanguinē Christi longius abesse à nobis quàm catū à terra.*

Docet Beza ex Christi verbis, ipsum quoad

quoad naturā humanam verè abiisse supra omnes cœlos, id est relicta terra ubi tum erat non in cœlis, profectum esse in cœlos ubi nunc sit, non in terris, & verè, vt testantur Angeli, inde ultimo die venturum. *Ex Petro*, oportere illum cœlo contineri ad vitimum, vsque diem. *ex Paulo*, peregrinari nos à Domino in terris, & oportere nos dissolui vt cum Christo simus. *ex Luca*, visum esse Christum ipsum in cœlis Stephano non in terris. *Ex Ignatio*, Corpus Christi hæc omnia habere nobiscum communia, quæ propria sunt humani corporis, id est quibus ablatis corpus humanum esse desineret. *Ex Didymo*, vniuersa quæ facta sunt, habere sine vlla exceptione, circumscriptionem substantiam. *Ex Apollinari*, Christi copulationem cum corpore non mutare corporis naturam. *Ex Seueriano*, Christum versari in loco secundum corpus, extra locum positum secundum Verbum. *Ex Origene*, Non esse humanitatem nobiscum omnibus diebus vsque ad consummationem sæculi, nec congregatis vbique fidelibus: sed virtutem diuinā quæ est in Christo Iesu. *Ex Athanasio*, Eius esse ire & venire qui aliquibus locorum terminis circumscribatur, & eum in quo

erat locum deferere, vt ad alium vbi non erat, veniat. *Ex Theodoro*, Corpus quidē Christi esse à corruptione & interitu alienum, impassibile, immortale, diuina gloria glorificatum & sessione ad dextram Patris dignatum, & à celestibus adorari potestatibus (nempe vt Dei corpus) corpus tamē esse, & habere eam quam prius habuit formā, figuram, & circumscriptionē. *Ex Nazianzeno*, Christū habitare in cordibus nostris non secundum naturam aspectabilem, sed secundum naturam inuisibilem, & circumscriptum corpore & in circumscriptum spiritu, id est, deitate, qui loco contineatur, & loco non contineatur. *Ex Tertulliano*, Vnius Dei naturę esse vt adesse omni loco possit. Quę ex Cyrillo, Vigilio, Ambrosio, Augustino paulò antè citauimus, eodem spectant, & eorum sententiam qui corpus Christi aliter vsquam realiter quàm secundum naturalē circumscriptionem adesse docent, disertè refellunt.

6 *Docet Beza Christum nihil in Cæna dicere contrarium intellectui humano: & verba Christi intelligenda necessario secundum naturalem rationem.*

Hęc verò cuiusmodi sit calumnia ex hoc

hoc saltem scripto diiudicetur. Egone verò sapientiam Dei subiecerim hominum stultitię? Sed res sic habet. De præsentia reali siue situ corporis Christi, dico ex eius veritate, & rursum de ipsius veritate ex nature verè corporeę & humane idiomatib⁹ essentialibus statuendum, quibus videlicet abolitis corpus desinat esse corpus, inter quę idiomata pono quãtitatē, corporibus vsq. ad eò propriam vt rectè dixerit Augustinus de ipso Christi corpore glorificando differēs, Tolle spatia corporib.& corpora non erunt. Sic etiã Christus ipse veritatē corporis sui post resurrectionem probat; quũ, inquit, palpate & videte. Itē Ioãnes, 1. Ioan. 1, 1. Quod vidimus, q̄ spectauimus, q̄ cõtractauimus, &c. Nec alia euidētiore ratione patres Marcionis dogma cõfutant, & Theodoretus Eutychetis hærēsin, absorptam à Deitate humanitatem, saltē post ascensionē somniantis. At nostri antagoniste quãtò apertius etiam quàm ille à vero aberrant? Nã ille vidit nõ posse nisi sublata circũscriptiõne cõstitui corporis Christi infinitatē: at isti simul quãtum & non quantũ, locale & illocale, præfens & absens esse volunt. Vt ad rē redeã, d e naturalis corporis Christi veritate ex

naturę legibus iudicandū dico, nec pro-
 pterea gloriã ipsius *καθ' ουσίαν* tollo, qua
 fit vt sola deitate excepta, sit hoc corpus
 supra res omnes creatas euectū: sed *ἀντι-
 φούσιον*, id est, quib. positis corpus nō esset;
 penitus reiicio. De sacramentali verò con-
 iunctione statuo cum Augusti no de ipsis
 sacramentis nostris loquente, honorē ha-
 bere posse vt religiosa, stuporē autē vt mi-
 ra, nequaquã: quod tamē falsissimū esset si
 realis in, sub', vel cū pane in terris pre-
 sentia corporis statueretur, & ad hoc statuē-
 dum dogma, rectè ad Dei omnipotentiã
 deueniretur. Sin verò de Sacramenti veri-
 tate, & efficacitate, siue de corporis Chri-
 sti cōmunicatione quæritur, tūm demum
 verè magnū atq. adeò incomprehensibile
 huius mysterium esse dico, cōtrā quàm ij
 sentire videntur qui orālē manducatio-
 nem ponunt. Quid enim est in orali pre-
 sentis realiter carnis manducatione admi-
 randum, & quod ordinem cōmūnem
 transgrediatur?

7 *Beza negat veritatē verborum Christi
 in Cœna.*

Imò si impietatis reus est, quisquis nō
 seruat τὸ πρῶτον in singulis sacrarum litera-
 rū verbis, cur tot passim tropi in earū ex-
 plicatione annotatur? cur? nō apertè trāsi-

inūs in Anthropomorphitarū castra? Ego Selneccere, Dei beneficio, tā veracē esse Christum scio quā Deum esse; neq. me hac luce dignum censerem si secus putarem. Tu verò vide potius ne dum contradictoria simul vera esse vis sine tropo, sic veritatem adstruas, vt mendacium altera ex parte tuearis. In summa, mi homo, longè aliud est, quæ vera quæ falsa sit verborum Christi interpretatio ex fidei analogia disceptare, quā veritatem verbis Christi, id est, ipsi veritati, detrahere.

8 Beza sic interpretatur ascendisse Christum in cælos, vt Cæli appellatione cælestes illas regiones intelligat in quibus, sicut in continente contentum contineatur: & ex ascensione colligat Christi carnem nunc à terris abesse.

Omniño ita est. Tu verò quid Cælorum nomine intelligis? *Non certum locum, inquis, ex aliqua materia extructum, sed gloriam, Maiestatem, gubernationem, & potentiam diuinam.* Patere igitur, si pōtes, vt nos qui tibi hac in re bestia sumus, in hoc vestrum arcanum inquiramus, quamquā id iam olim fecimus. Prouocamus ergo in primis ad ipsam historiam ascensionis Domini, deinde ad totius Ecclesiæ perpe

tuum tantúmque consensum vt huic ar-
 ticulum ita vt verba sonant, de naturali
 videlicet & locali in summas illas regio-
 nes ascensu, intelligēdum esse nunquam
 sit magis dubitatum, quàm quæsitum an
 aliquis sit Deus: ac tertio demum loco te-
 tuæque alioqui factiōnis homines ap-
 pello. Ad ipsam historiam quod attinet
 si quæras ex Luca quid sit Ascendere, re-
 spondebit, Sursum ferri. quânam? per me-
 dias nubes. quónam? cælos illos supremos
 versus, nisi putas Apostolos intuitos es-
 se nō illos cælos quatenus sunt aspectabi-
 les, sed quasi de isto allegorico vel potius
 Vtopico vestro certiores factos se se ad il-
 lã quã vocatis omnimã iestatem non tan-
 tùm oculis inuisibilem, sed intellectui
 etiam nostro imperscrutabilẽ cõuertisse:
 Certè illuc ascendit vbi apertis cælis il-
 lum vidit Stephanus, vnde illum tonan-
 tem audiuit Saulus, & vnde venturus cre-
 ditur. Venturum autem cælitus ille saltẽ
 Apostoli locus ostendit, in quo dicimur
 ituri ipsi obuiam, *ἐν νεφέλαις, εἰς ἀέρα.*
 Quod attinet ad Patrũ testimonia, quo-
 ties iam sunt à nobis prolata, quibus ne
 ἔρῳ quidem respondistis? Repetam ta-
 men nonnulla, ex quibus tria nobis rur-
 sum

sum constabunt, nempe de locali ex terris discessu, & locali in cœlestes illas ipsas summas regiones ascensu, historiam esse intelligendam: & corpus Christi sic nunc illic esse suis veri corporis dimensionibus finitum, circumscriptū, & vt in loco continente verè contentum, ac demum tantum abesse vt vestro exemplo vetustas ex articulo ascensionis Domini præsentiam corporis illius simul in terris & in cœlis collegerit, vt contra à terris idcirco abesse dicat quoniam in cœlos abiit, nō prius inde quàm vltimo illo die rediturus. Sic igitur Theodoretus Eutychemen refutās.

Corpus Domini diuina quidem gloria glorificatum, & sessione ad dextram patris dignatum est: corpus tamen est, & habet quā prius habuit formā, figuram, & circumscriptiōē.

Item Nazianzenus, *Docemus eundem Christum circumscriptum corpore (id est, quatenus homo est) incircumscriptum spiritu (id est, quatenus Deus est) qui loco continetur (repete, corpore) & loco non continetur (repete, spiritu.)* Et Cyrillus. *Nullus ambigit quum ad cœlos ascenderit, quauis virtute spiritus semper adsit, præsentia carnis ipsum abesse.* Imo Cyrille, exorti nunc sunt qui idcirco præsentia carnis ipsum

adesse contendant quoniam in cœlos ascendit, id est, omnem Maiestatem intra se recepit ut omnia in ipsius reali substantia impleret. & qui tuū istud *præsentia carnis*, ad infirmitatis & mortalitatis Christi tempus, non ad ipsam carnis substantiã referant, cui opponatur *virtus Spiritus*, id est, ut ipsi volunt, non deitas ipsa sed eius omnes proprietates in carnē Christi effusæ. Quid tu ad hæc, Cyrille? *Si diuina ipsa natura partitionem reciperet, intelligeretur & corpus. Si autem hoc, & in loco omnino & magnitudine, & quantitate, & si caderet in eam quantitas, non effugeret circumscriptionem.* Demus igitur tibi diuina omni energia exornatam Christi carnem: quia tamen caro est, corpus est, & si corpus, ergo circumscriptum: & si circumscriptum, ergo in loco: si in loco, ergo ut contentum in cōtinente. Viden' ergo quàm hæc sint falla & *ἀόυστατα*: Et Vigilus, quæ quoties carpetis, toties Eutychnianos vos fateamini necesse est: *Quando in terra fuit non erat utique in cælo, & nunc quia in cælo est, non utiq. in terra, & intantum non est, ut secundū ipsam carnē expectemus è cælo veterum, quem secundum verbum nobiscum esse dicimus in terra. Est Christus nobiscum, &*

non

non nobiscum, quia quos reliquit & à quibus discessit humanitate sua, non eos deseruit diuinitate sua. Item, Aut Verbum cum carne sua loco continetur, aut Caro cum Verbo ubique est, sed quia Verbum ubique, caro autem ubique non est, apparet unum eundemque Christum utriusque esse nature, & esse quidem ubique secundum naturam diuinitatis suae, & loco contineri secundum naturam humanitatis suae. Circumscribitur loco secundum naturam carnis suae, & non capitur loco secundum naturam diuinitatis suae. Hac est fides & confessio Apostolica quam Apostoli tradiderunt; Martyres roborauerunt, & fideles nunc usque custodiunt. Audis verba contineri loco & capi loco, Selneccere, ex quibus intelligunt omnes à qua parte stet fides Apostolica. Et Augustinus. Spatia locorum tolle corporibus & nusquam erunt: & quia nusquam, ergo non erunt. Ubi que crede Christum quatenus Deus est, in caelo autem per id quod homo, secundum veri corporis modum. Ergo Caeli nomen perperam interpretaris Selneccere, omnipraesentiam ex ascensione in caelos falso colligis, & malè negas Christi corpus esse in caelo ut contentum in continente. Item, Dei filium in homine assumpto visibilem, corpo-

reum, atque *LOCALEM* post resurrectionem non credere & profiteri, est prophanū. Item, Christus est in loco aliquo cœli, propter veri corporis modum, cui immortalitatem dedit, naturam non abstulit. Item, *Ego corpus Christi ita in celo esse credo ut erat in terra quum ascenderet in cœlum, & quemadmodum ipse Christus discipulis de resurrectione ipsius dubitantibus ait, palpate & videte, Spiritus carnem & ossa non habet.* Item, *Secundum carnem quam Verbum assumpsit, ascendit in cœlum, non est hic.* Et Fulgentius secundum substantiam humanam absens celo quum esset in terra, & derelinquens terram quum ascendit in cœlum. Item, *Vt LOCALEM ostenderet suam humanitatem dixit discipulis, ascendo ad patrem.* Item, *quomodo ascendit in cœlum, nisi quia verus & Localis est homo?* Item, *Idemque atque inseparabilis Christus secundum totum hominem quem accepit terram LOCALITER deserens in cœlum ascendit.* Denique quid D. Philippus suis in epistolam ad Colossenses commentariis de locali ascensione in cœlum scripserit, quo viuo vestra hæc disparitio apud Brentium occulta permansit, minimè ignoras. Sed advos ipsos venio. Heshusius
 ille

ille qui, ni fallor, primus ausus est hoc seculo inter eos qui Papisticam hierarchiã oppugnarunt sese episcopum vocare, totidem verbis hæc scripsit: Necessè est fateri corpus Christi in cœlo certo spatio concludi. quod verbum quum multo sit durius quam illud **C A P I**, tu videris cur tu in me tam acerbè reprehendas. Tu verò an non ex professo in Thesisibus Vvittebergæ excusis tuoque & trium aliorum nomine editis realem communicationē idiomatum diuinæ naturæ in humana ex professo, Thesisibus 30, 31, & 33, oppugnasti? Denique in hoc ipso scripto vide quàm tibi parum constes. Intervanissima quædam argumenta quorum refutationem fortiter dissimulas, illud quoq. profers, corpus Christi esse in Verbo Filio Dei, Verbum autem non esse locum, ergo corpus Christi non esse in loco. Demus hoc argumento concludi id quod tu vis: quando ascenderit Christus in cœlũ? tum certè quum fuit conceptus: aut si postea velis illum ascendisse, nempe non nisi 40 à resurrectione die, cur ascendisse dixerimus vt gloriam cælestem nactus vique præsens esse posset, si iam in loco non erat, quia in Verbo erat? Ad illud

autem argumentum quod attinet, Si quia Verbum non est locus, idcirco corpus quod est in Verbo, non est in loco, quid tandem erit in loco? Nam, inquit, Apostolus, in Deo vivimus, mouemur, & sumus. At non, inquires, hypostatica ynione. Concedo, sed, quod argumenti, tui vanitatem redarguit, in hac ynione seruantur naturarum proprietates. itaque circumscripta manet, ac proinde localis humanitas, quanuis in infinita & illocali verbi hypostasi subsistens. Iam verò de sessione ad dexteram patris, numquamne animaduertetis quàm inania effundatis? Sit sanè ad dexteram Dei sedere, suprà res omnes creatas euectum esse & omnè eas gubernandi potestatem accepisse, (quis enim nostrùm hoc negat?) num inde efficitur substantiæ ipsius carnis omnipræsentia, aut realis illa idiomatum deitatis in assumptã humanitatem effusio id est, Eutychiana proprietatum confusio? nec enim effusio illa realis aliud quã confusio esse potest, quã idiomata naturam singularum rerum constituent ac discernant. Carnem igitur glorificatam exorna istis idiomatibus quibus Deitas à rebus omnibus creatis propriè discernitur,

nitur, & humanitatem in Deitatem transformaris, imo etiam humanitatem absorberis, quia duplicia idiomata diuersarum substantiarum habere nulla singularis natura potest, multo minus verò ea idiomata quæ simul stare nequeunt, veluti Quantitate & circumscriptione præditum esse, & Quantitatis ac circumscriptionis expertum esse; vno loco totum contineri, & pluribus locis totum esse, & similia. Sunt ista, dices, physica. Sunt sanè, quia naturam carnis essentialem gloria non absorpsit, neque hypostaticam unionem aboleuit, in qua singularum naturarum proprietates substantiales in suis subiectis permanent. Tua verò antiphysica sunt ideoque sunt commentitia, adeoque Verbo Dei & perpetuo Ecclesiæ totius iudicio damnata, quòd naturam humanam non perficiant & exornent sicut hyperphysica quæ minimè inficiamur, sed extinguant & aboleant. Deinde si Ascendere in Cælos idem declarat atque Omnia illa quæ dicitis consequi, quod idem postea per sessionem ad dexteram Maiestatis significari vultis, quis non videt alterum istorum in nostro symbolo redundare? Longè profectò aliter Patres qui gloriæ Christi ad

dexteram patris sedenti nihil detrahūt, & tamen ex eius in cælos ascensu, caput in cælis esse, non in terris, & membra in terris adhuc esse non in cælis colligunt. *Si queratur, inquis, ubi sit Christus in cælis, responde ad dexteram Patris, ergo non in loco.* At nos dicimus, *Si queratur, ubi sedeat ad dexteram Patris, id est, ubi regnet omni res omnes creatas gubernandi potestate accepta, responde in cælis, ergo in loco,* inquit Augustinus & tota antiquitas, secundum veri corporis modum. Denique ut omnes norint Patres sic coniunxisse sessionem ad dexteram Patris cum collocatione in cælis, ut ex utraque non præsentiam realem substantiæ carnis, sed absentiam inde collegerint, audi Athanasium, *Eius est ire & venire, qui locorum terminis circumscribitur, & eum locum in quo erat deserit ut ad alium ubi non erat veniat.* Loquitur autem de corpore Christi etiam glorificato. Audi Theodoretum *Corpus quod diuina gloria est glorificatum, & sessione ad dextram patris dignatum, corpus tamen est, & habet quam prius habuit circumscriptionem.* Audi Cyrillum, *Corpore est absens Christus Patri pro nobis apparens, & ad dextram ipsius sedens.* Audi

Au-

Augustinū, *Christus per id quod homo est, sedetque ad dextram Patris, veniet eadem carnis forma & substantia cui immortalitatem dedit, naturam non abstulit.*

9 *Scribit Beza naturam humanam in Christo nihil diuinum à Christo recepisse.*

Imo hæc scripsit contra conscientiam suam Selneccerus, cui iam pridem toties Beza inculcauit credere se carnem Christi supra res omnes creatas inenarrabiliter esse inenarrabili gloria & maiestate auctam, sed eo excepto qui subiecit ei omnia, adeo ut quantumuis sit exaltatus secundum humanitatem, sit tamen in ea seipso Deo minor, sicut disertè loquuntur Ambrosius, Augustinus, Apostoli 1. Corin. 15. 27. & Christi ipsius vestigia sequuti, dicentis, Pater maior me est. Denique Selneccere qui me toties Diabolū in hoc tuo scripto vocas, scito hoc quod agis, esse propriè *δραβάλλειν ἢ συκοφαντεῖν*, quoniam inter *ἰσχυροσικὰ* & *ἀντιφυσικὰ* discernere vel non possis vel nolis, neque ab essentialibus quæ naturas ipsas cōstituunt, accidentia discernere, quibus augeri vel imminui naturarum dignitates possunt, & quibus si in ipsa quoque gloria præditam Christi carnem negas, aboles illam.

D. ij.

ipsam humanitatem quam videri vis exornare.

10 Ait Beza Christum quatenus noster est frater & verus homo, non esse in calo caelorum, ubi est Deus in gloria sua, & nihil habere honoris & maiestatis diuinae.

Enimvero, Selneccere, non erubuisti quum hæc imperitis neque aliunde quã ex te ipso quæ nostra sit sententia cognituris diceres ac scriberes? Méne verò tulerit Geneuensis Ecclesia aut vlla alia, ac non potius absorpserit terra tam insanè ac furiosè blasphemum? Scio ego, scio ac profiteor per Dei gratiam penetrasse carnem Christi suprà omnes cælos, ibique nomen quod est suprà omne nomen adeptam, vbi nos quoque vnà cum eo in æternum regnabimus, quia poposcit & impetrauit à Patre vt ibi simus vbi est: neq. de istis sedibus garric cum sophistis & enthusiastis, contentus iis quæ Verbo Dei sunt nobis patefacta donec videamus eum sicuti est. At vos qui cælorum nomine non æternas illas sedes sed Vtopicã carnis maiestatem intelligitis, videte ne ijsitis potius qui verã ipsius gloriã in vanum somnium conuertatis. Certè ineptum est dicere Christum sedere in cælis in maiestatem di-

te diuina, si Cælorum nomine ipsa diuina maiestas intelligitur.

II *Ait Beza naturam humanam Christi tam esse extra diuinitatem quàm res cæteras.*

Mirū est, Selneccere, audere te Bezæ tribuere Nestorianam blasphemiam quam totidem penè verbis ex Brentio & Iacobo Andrea descripseris. Aiunt enim illi disertis verbis non aliter esse Deum in Christo quàm in Petro, imo in re quauis quod ad ipsam diuinam naturam attinet, sed in eo discrimen esse quòd in Petrum tantum aliquas, in Christum verò omnes suas proprietates effundat. An ego aliquid eis affingam, ex prolati eorum scriptis diu dicet Ecclesia. Tu verò si vel voculam in meis scriptis inuenias ex qua eiusmodi blasphemiam inuehatur, ecce ceruicem securi subiicio. Hoc quidem dixi quum tuam illam planè Eutychnianam blasphemiam refellerem qua disertè scripsisti *Christum in sua humana natura esse secundam personam in Diuinitate, humanam naturam seorsim & in sese consideratam esse aliquid extra Deitatem, sicut & reliquas res omnes creatas: sed eius hypostaseos respectu in qua sustentatur, sic esse à Ver-*

bo re ipsa distinctam, vt tamē extra Verbum non sit quum in eo subsistat: nō retē tamen propterea dici esse in Deitate, si Deitatis vox pro essentia ipsa diuina absolutē accipiatur, sed tum demum quum ad Verbi personam restringitur Deitatis appellatio, quum neque à Patre neq. à Spiritu sancto sit assūpta humanitas. Vides igitur quā multa in illo tuo dicto requirantur, quod siue improbitate, siue potius ignorātia fecisti, ignoscat tibi Dominus. Quòd si distinctionis nomine separationem significari existimasti, num idcirco sum blasphemus quòd tam crassè hallucineris?

12 *Scribit Beza naturam Christi humanā non debere inuocari in Christi persona.*

Si hoc vel per somnium cogitauit Beza, sanè blasphemus est. Extant eius scripta, profer locum Selneccere, aut in manifesta calumnia teneris. De adoratione personæ Christi sic ego multis ante annis Brentio respondi, *Ex Augustino, In Christo Domino. humanitatem nō solam aut nudam, sed diuinitati suæ unitā, vnum Dei Filium Deum verum, & hominem verum, qui adorare contempserit, aeternæ mortis pœnā patietur.* postea subiicio. *Quomodo igitur*

tur

tur hominē Christum adoramus? quia unus
 & idem ille est Deus. Quomodo Christi car-
 nem adoramus? Quia est Dei caro. Itaque
 non subsistit in carne hæc nostra adoratio, sed
 ad eum penetrat cuius est caro, à quo tamē il-
 lam non separat, quoniam hypostaticè cum eo
 est unita. Sic enim scribit quoque Cyril-
 lus lib. de incarnatione vnigeniti, ca. 26.
 cuius verba in eodem illo libello protu-
 li: *Adorauit Christus nobiscum. Vos e-
 nim (inquit Ioann. 4, 22.) adoratis quod
 nescitis, nos adoramus quod scimus. At est e-
 tiam adorandus: flectitur enim ipsi omne ge-
 nu. Hoc quoque secundum aliud & aliud. A-
 dorat enim quia naturam assumpsit quæ de-
 beat adorare, adoratur autem porrò idem, vt
 maior adorante natura, per id quo intelligen-
 tur Deus. Adoratione verò non est diui-
 dendus in hominem seorsim, & in Deum:
 nec verò, quasi Deus sibi coniunctum equa-
 litate dignatus sit, diuisis substantiis (non
 est igitur hypostatica vnio posita in pro-
 prietatum effusione & Ἐξοίας exæqua-
 tione, vt Brentiani docent, Nestoriano si-
 mul & Eutychno dogmate renoua-
 tis) cum ipso adorari dicimus hominem
 (id enim extreme impietatis plenissimum
 est) sed vnum adorandum Dei Verbum,*

quod factum est homo & incarnatum est,
 Hactenus Cyrillus, ex quibus non modò
 falsum esse liquet quòd nobis impingit
 Selneccerus, sed illud quoq. constare po-
 test, ex Brétii & Iacobi Andreæ dogma-
 te consequi Christum adorandum non
 esse. Tradunt enim apertè, *his verbis,*
Verbum caro factum est, nihil aliud significa-
ri quàm quod Filius Dei etsi sua essentia im-
plèat Petrum sicut & hominem Christum, nò
tamè communicat Petro omnes suas proprie-
tates, sed tantùm nonnullas. Hoc autè si ve-
 rum est (quod absit) non esset certè Chri-
 stus natura Deus, sed communicatione
 gratiæ summè diuinus, Petrus autè tan-
 tum aliquatenus diuinus, neuter verò a-
 dorandus. En quò nos ubiquitaria hypo-
 staticæ vnionis declaratio abducit, &
 quo iure quos Calvinistas appellant hæ-
 retici & blasphemii appellantur.

Superest quiddã quod prætereudũ
 non putauì. Edidì ante biennium Theo-
 dori cuiusdam presbyteri Rhētēsis Græ-
 colatinum libellum in quo *κατ' ἐπιτομὴν*
 annotātur veteres aduersus Christi per-
 sonam hæreses. In eo vbi describitur Sa-
 mosateni dogma, dicitur ille dixisse sic
 habitasse Deum Verbũ in Domino si-
 cut

cūt & in singulis Prophetis, ac proinde
 duas in Christo fuisse naturas *διηρημένως*
ἔχοντας ἢ ἀκοινωνήτας πρὸς ἑαυτὰς παντά-
πασι; id est vt ego Latinè verti, separatas
 & citra vllam prorsus inter se cōmunio-
 nem. Hanc igitur voculã arripiens Iaco-
 bus Andreas quod in se prorsus dictũ est
 audet aduersum nos detorquere, quòd
 videlicet idiomata essentialia negemus
 in hypostaticã vnione reip̃sa inter natu-
 ras cōmunicari, quòd Eutýches tum de
 naturis ipsis tum de proprietatibus ea-
 rum affirmabat. Atqui Samosatēni do-
 gma nihil ad proprietatum effusionem
 pertinebat, vt qui poti⁹ fateretur omnia
 Deitatis dona in Christum hominem
 quam abundãtissimè fuisse effusa quum
 eum idcirco Deum nuncupatum fuisse
 existimaret, gratiã videlicet & *παρθεσία*
 siue (vt nũc loquũtur Brētiani) *ἐνεργεία*
 non *εὐσία* siue *ὑπόστασις*, quandoquidem
 Christũ esse dũtaxat hominẽ credebat.
 Itaque *ψιλὸς ἀνθρώπος* Samosatēni non
 significat hominem naturalibus tantũm
 donis prãditũ ad quæ nulla aliã di-
 uinitus collata accessissent (quĩs enim
 hoc vnquam nisi palãm impius docuit?)
 sed hominem declarat humana dunta-

xat natura præditum : ac proinde ἀνοσι-
 νόμητος idem ibi declarat atque ἀνόσι-
 στος, quod ex opposito, διαπέσεως nomi-
 ne apparet, neque ad proprietates, qua-
 rum nulla sit ibi mentio, sed ad ipsas ἁ-
 σίας siue φύσεις refertur, quã impiã hære-
 sim idcirco idem Rhētensis dicit à Ne-
 storio postea renouatã. Denique Vnio-
 nis gratiam negabat Samosatenus vt &
 Nestorius, gratiam autem habitualem,
 vt in scholis loquũtur, siue Spiritum abs-
 que mensura vt loquitur Ioannes, neuter
 est inficiatus, & sic vsus est nomine κοι-
 νωνίας Rhētensis, vt Hilarius aliquoties
 Communionis & societatis vocibus, Ire-
 næus autem etiam mixtionis.

Cæterum vt tandem aliquãdo ista mó-
 lestissima scriptiuncula defungar, prouo-
 co à meis accusatoribus simul & iudicib.
 ad vestras Celsitudines Illustrissimi, potẽ-
 tissimi, & clementissimi Electores ac prin-
 cipes, ad vestras dignitates Generosissimi
 & spectatissimi Comites, Barones & ma-
 gnifici liberarũ Imperij ciuitatũ magistra-
 tus, Reuerẽdi viri Christianarũ in Germa-
 nia ecclesiarum fidi & moderati pastores,
 & scholarum doctores, ad vos omnes de-
 nique sanctum Dei Euangelium in con-
 fessũ

fectione Augustana amplexos: prouoco, inquam, ad vos, de iniuria tum mihi priuatim tum etiã tot populorũ ac regnorũ Ecclesiis idem Euangelium in confessionib. Gallica, Anglicana, Belgica & Heluetica cõmuni consensũ amplexis, ab his duob. illata conquerens, Deũmq. testẽ ac iudicem appellans: me siquid in his cõtrouersis pecco (quod sanè non arbitror) nõ tamen vt hereticum, non vt blasphemũ & impium, sed vt hominẽ errare, nec vllã legitimi conuentus iustã cognitionẽ defugere. Deinde & hoc peto & per eũ zelũ obtestor quo verè pios oēs homines affectos esse oportet erga veritatem ac religionis Christianæ puritatem, vt iusta & verbo Dei ac perpetuo Ecclesiæ purioris exemplo cõsentanea ratio ineatur, nõ qua alij alios inauditos voce aut scriptis condẽnent, sed qua diiudicatis ex Dei verbo & præẽte trãquilla & rectè instituta cognitione cõtrouersis omnibus, idẽ omnes in Christo sentiamus, cõmunẽ Euãgelij hostem spiritu Dei nostri oppugnaturi, ac tandem superaturi. Ad hoc autem iudicium vt paratiores omnes accedant, quæ mea sit priuatim & quæ Ecclesiarum doctrina, æquum est vt. ex scriptis demum

nostris aut idoneis aliis testibus accusatores nostri doceant. Proferant igitur ipsi locos non interpolatos aut decurtatos sed bona fide descriptos, quæadmodum hæc ex illorum scriptis bona fide excerpta, quæ mihi quidem aperte tum Nestoriana tum Eutychiana videntur, Ecclesiis discutienda & diiudicanda propono.

Andreas Musculus, hæc nuper in articulis illis scripsit de Cœna Domini, quos Ecclesiis & Scholis Marchionatus obtrusit.

1 *Ascendere Filiū hominis nihil aliud est & significat quàm disparere. Et Filij hominis in Cælum ascensio nihil aliud est quàm inuisibilis disparentia.*

2 *Filius hominis ascendit in Cælum, non loci mutatione secundum personam, sed modo presentie visibilis in inuisibilem mutato, euanescencia seu disparentia quadam.*

3 *Cælum in quod ascendit Filius Dei non significat cælum elementare stellatū, sed gloriam Dei nullis locorum spatiis circumscriptā.*

Et in Thesisibus de incarnatione, 2, 4, 5, 6, 8, 9.

4 *In corpore Christi à momento incarnationis non est querendus ordo naturarum, alioqui ad eius conceptionem non opus fuisset alio*

alio modo quàm naturali. Itaque propter hanc admirabilem conceptionem & natiuitatē, & duarum naturarum unionem in vnā personam, non potest dari locus in quo sit Filius Dei secundum diuinam naturam, in quo nō sit Filius hominis secundum humanam naturam & ante & post ascensionem & sessionem ad dextram Patris: (Ergo iste Musculus non facit ascensionem neq. sessionem ad dextrā Patris, causam Vbiquitatis, qua ratione à Brëtio & eius adstipulatoribus dissentit.) Et quum sit vnus & idem Christus, sicut secundum assumentem, sic & secundum assumptam naturam nullis localitatis physicæ necessitatibus est subiectus nec lacorum terminis circumscriptus. Denique Christi humanitas ab ipsa incarnatione est euecta in eā gloriam ac maiestatem vt in ea non circumscribatur loco, verumetiam terram & calum impleat, celesti & humanæ rationi inscrutabili modo. Imò si circumscripta non est, vt tu vis, inenarrabilis nō est modus quo adest, sed inenarrabilis esset modus quo visibiliter & circumscriptiuè adestet. Sic nimirum sibi ipsi cōtradicat erroris spiritus necesse est, Totum à suis integrantibus partibus, & concretum ab abstracto non distinguens: quoniam nihil videant

oportet quos contentionis spiritus ex-
cæcauit.

*Audiamus iam Brentium ipsum, omnium
istorum dogmatum, mortuo Philippo,
auctorem precipuum.*

Fol. 40. Reco-
gnitionis &
deinceps.

Hæc sententia, VERBUM CARO FA-
CTVM EST, nihil aliud significat quàm
quòd Filius Dei filium hominis ita assu-
mperit vt effundat in eum omnem suã ma-
iestatem: & sic eum impleat, vt communi-
cet cum eo omnem suam potentiam, sa-
pientiam, scientiam, & præsentiam.

Quod est inter Christum & Petrum di-
scrimen? Vterq. enim est homo, & in vtro-
que est Deus. Dicis, Illud est discrimen qd
Christus non tantum sit homo, sed etiam
Deus. Petrus autem tantum sit homo, nõ
etiam Deus. Atqui vt in Christo inhabi-
tat diuinitas eaque tota, secundum essen-
tiam, potentiam, & præsentiam: sic & to-
ta inhabitat in Petro. Vbicunque enim
Deus est, totus est. Non potest igitur hac
ratione inter Christum & Petrum discri-
men esse vt dicamus Christum hominem
esse Deum, Petrum autem non esse Deum.
Christus edidit multa miracula: edidit e-
tiam Petrus, & quidẽ potentia diuina nõ
lõgè absente sed omnino præsentem. Chri-
stus

stus vidit futura, vidit & Petrus, & vaticinatus est. Christus, mortuus & sepultus, resurrexit & ascendit in cælum. Sed & Petrus resurget & ascendet in cælum, & quidem, quod penè admirabilius est in Petro quàm in Christo, corpore suo iam in puluerem redacto. Dicis, Christus resurrexit à morte sua virtute, Petrus aliena: Imò sicut Christus excitatus est diuina virtute, ita resurget Petrus diuina virtute, eaq. nō minus ipsi quā Christo præsente, quod vbiq. sit diuinitas, ibi sit tota. Christus vidit absentia, vidit & Petrus. Act. 5. sicut & Elisæus. Itaq. ex isto Euangelistę dicto, Verbum caro factum est, quod de Christo dicitur, non de Petro, discrimen Christi & Petri eo statuendum est, quod Filius Dei etsi sua essentia implet Petrū & hominem Christum, non tamen comunicat Petro omnes suas proprietates, sed tantum nonnullas.

Viuificat enim Petrum, conseruat Petrum in vita, Petro dat potestatem eiciendi dæmones, imò etiam excitandi mortuos. Intereà verò non facit eum omnipotentem, omniscientem, omnipræsensem.

Exæquamus humanitatem Christi di- Pag. 63.

uinitati, non ουσία sed Ἐξουσία, non essentia sed potentia, non natura sed gloria, non substantia sed maiestate.

Pag. 237. Discrimen inter Christum & alios homines non constat propriè in habitatione Filij Dei in filio hominis, sed communicatione proprietatum quibus filius hominis ab inhabitante Filio Dei ornatur, ut humana natura sit receptaculum augustissimum omnium cælestium & diuinorum beneficiorum.

Pag. 143. Quod dicit Theodoretus & alij, corpus humanum habere in altero seculo eandem circumscriptionem quam habuit in hoc seculo, nullo rectè intellecto sacrae scripturae testimonio dicit, & est puerilis cogitatio de rebus cælestibus.

Pag. 144. Quum Christus ait, Vado paraturus vobis locum, non loquitur de loco, sed metaphoricè de felicitate & beatitudine ut sit hic sensus, Vado ad passionem & ad mortem qua paraturus sum vobis Patrem propitium, ut vos inecum perpetuò felices reddat.

Ibidem. Ait Christus, Veniã ut vbi sum ego & vos sitis. Et respondet Philippo, An nescis quod in Patre sum, & Pater in me? Est ergo Christus in Patre. Et quum credentes ducat

ducat eò vbi ipse est, sequitur quòd faciat vt & ipsi sint in Patre, id est, habeant propitium Patrem, & fruantur vnà cum ipso paterna hæreditate.

Assumi in Deum non aliud est quàm Pag. 166.
in cælesti & diuina gloria collocari.

Ascensio Christi in cælum fuit exter- Pag. 167.
num spectaculum vsque ad nubes, nec pueriliter cogitandum est quòd progressus sit physico & corporali modo ad fictitium illud cælum quod Empyreum vocant, vbi commoretur ea forma qua visibiliter ascendit: sed sentiendum est quòd deposita forma, non quidem essentiali sed accidentali quam in externo ascensus spectaculo ad tempus assumpsit per dispensationem, receperit formam Dei quæ aliquandiu tecta fuerat forma serui, & perrexit omni sua maiestate quam habuit, frui.

Christus dicitur corpore seu humanitate sua penetrasse cælum & ascendisse super omnes cælos, nō quòd deseruerit hoc cælum, aut terram, & quæ in eis sunt, sed quòd non in hoc cælo ita hæreat, vt non etiam omnia impleat. Pag. 168.

Etsi Christus ab externo spectaculo ascensus sui in cælum dicitur confedis- Pag. 167.

dextram Dei Patris sui omnipotentis, tamen veritas huius rei non tunc primum facta est quum Christus ascendit visibiliter in cælum, & misit discipulis Spiritum sanctum, sed quum Verbum caro factum est, & assumpsit humanitatem in Deum.

Pag. 249.

Si Christi humanitas in dextra maiestatis circumscriberetur locis, non esset prestantior Angelis factis: quippe quod circumscribi certo loco non sit summæ maiestatis, sed aut corporalis infirmitatis aut spontaneæ, ad gratificandû aliorum infirmitati, dispensationis.

Pag. 355.

Si Christus humanitate sua sedet ad dexteram maiestatis & omnipotentiæ Dei Patris sui, manifestum est quod ubicunque fuerit maiestas & omnipotentiæ Dei, ita sit quoque Christus humanitate sua.

Pag. 273.

Christus non erat in sepulchro, mortuus videlicet, qualem mulierculæ quærebant, neque iuxta externum aspectû. Erat autem non in sepulchro tantum, verum etiam in cælo & in terra, iuxta diuinitatis suæ maiestatem. Voco autem nunc diuinitatem Christi, non eam quam Filius Dei in se ab æterno habuit, sed quam tempore incarnationis Filio hominis communi-
cauit, siue in assumptam humanitatem effudit.

Iam audiamus Iacobum Andream aperte personam diuidentem & proprietates essentialiales confundentem.

Humanitas à diuinitate perficitur, quæ realiter suas proprietates humanitati cōmunicat, vt sit non modò viua, sed etiam viuificatrix: non tātum potens sed etiam omnipotens: humana, inquam, natura, non sola diuina.

In disputatio
ne de Maiesta
te hominis
Christi.

Non est imaginanda aut fingenda alia Dei in Christo quàm in creaturis reliquis omnibus, quoad οὐσίαν, diuinitatis præsentia: quæ vt in creaturis *ερεπυεία* discernitur, quòd alia in aliis agat & operetur: ita in Christum tota effunditur, vt iam extra ipsum nihil, sed in homine (*hoc concedit Ecclesia*) & per hominem Christum (*hoc negat Ecclesia de abstracto humanitatis*) omnia in omnibus operetur.

Thefi. 20.

Atque hæc est communicatio plenitudinis omnis deitatis, de qua loquitur Apostolus Coloss. i.

Thefi. 31.

Quod diuinæ per essentiam est, id humanæ suo modo per accidens communicatur.

Thefi. 32.

Humanitatem Christi diuinitati eius non οὐσία, sed *ἕξις*, non essentia, sed potentia, non natura, sed gloria, non substan-

Thefi. 36.

tia, sed maiestate exæquamus.

Theſ. 34.

Quum diuinitas in vnitatem personæ
assumpserit hominem, cuius vnionis ra-
tio ac definitio est plenitudinis Dei, com-
municatio, sequitur ipsam quoq; huma-
nitate[m] Christi vbiq; præsentem esse.

Apoloꝝia ad
theſes Ingol-
ſtadianas.

pag. 17.

Pag. 19.

Λόγος per humanitatem Christi omnia
administrat.

Apostolus per formam Dei secundum
quam Christus dicitur æqualis Deo, in-
tellexit dona in ipsam carnem assumptã
realiter effusa.

Pag. 4.]

Res omnes à Deo substantialiter su-
stentantur.

Pag. 25.

Homo Christus dicitur Deus, nõ quia
Deus sit in ipso (qui in omnibus creaturis
est, non modò natura, sed etiam secundũ
subsistentias) sed quia in assumptione car-
nis dedit huic homini omnem potesta-
tem in cælo & in terra, communicauit ei
omnia dona, &c.

Ibidem.

Diuinitas hominis Christi non est illa
ἁσιώδης, & æterna cum Patre & sancto
Spiritu essentia communis, sed commu-
nicata à secunda hypostasi. Et vt vno ver-
bo dicam, quum hominem esse Deum di-
cimus, nihil aliud intelligimus quã quòd
homo ad dextram Dei sedeat. Nam car-
nem

nem assumere in Deum, nihil aliud est quàm omnem suam plenitudinem ei cōmunicare:

Potētiam Dei ideo infinitam dicimus, Pag. 33. quia à nobis finiri non potest. Deus autē probè finem & modum nouit suæ & potentiaë & sapientiaë, quam omnem participasse humanitatem Christi manifestissimè scriptura testatur.

Inter inhabitationem Dei in sanctis & Pag. 37. in Christo hoc vnū est discrimen, quòd sanctis distribuat sua dona dimensa, Christo autem immensa.

Christus homo hoc habet commune Pag. 38. cum omnibus sanctis, quòd cum eo Deus personaliter fuit vnitus.

Nestoriani sunt qui vnionem personalem definiunt solo naturarum conuentu, qui fit in substantia Verbi. Pag. 48.

Augustinus hoc dicto, Non esse consequens vt quod in Deo est ita sit vbiq. vt Deus, non negat humanitatem Christi esse vbiq., sed negat eo modo esse vbiq., quo diuinitatem. Pag. 56.

Certum est ex Christi verborum sententia, eius humanitatem fuisse in cælo, & sublimiorem quàm in cælo, quum esset in terra. Pag. 60.

Pag. 63.

Quum corpus Christi gloriosum non amplius sit physicum, sed spirituale; quis id dicet moueri de loco in locum?

Audiamus iam Selneccerum illis fucinentem.

Pag. tertia ip-
sius in me cri-
minationis,

134.

Adoratur vnica κατ' ἑσῆα Christus non tantum vt Deus verum etiā vt homo. Ergo diuina potentia & maiestate praedita est caro Christi.

Ego vnica adoratione adorandā Christi personā fateor cōtra Nestoriū, sed nego humanitatē adorari in sese cōtra Eutyché. Sed age decidat hanc cōtrouerfiā Cyrilli autoritas lib. in Ioa. 2. ca. 92. vbi hæc verba exponit, Nos adoramus quod scimus.

Adorantibus se connumerauerat qui cū Patre & S. Spiritu tam ab Angelis quā à nobis adoratur. Quū enim serui formā assumpsit, seruo cōueniens ministeriū suscepit. Et mox, Conuenit maximè hominib. tamquā debitā Deo adorationem offerre. Adorat igitur Christus vt homo: adoratur autem semper cum Patre & Spiritu, quoniā Deus verus est secundū diuinā naturam. Idē lib. Thesauri, 2, cap. 1. Christus modò vt homo, modò vt Deus meritò loquitur. Vos, inquit, adoratis quod nescitis, nos adoramus quod scimus, vt homo loquitur

Non

Non enim ex adorantibus est ὁ λόγος, sed cum Patre & Spiritu S. adoratur: Adorent ipsum, inquit ille, omnes Angeli Dei: Nemo autē ignorat NULLI PRORSVS NATVRÆ præterquam Dei adorationē à scriptura tribui. Scriptum enim est, Dominum Deum tuum adorabis & ei soli seruias. Itaq. Filius, quauis verè adorabilis sit (Deus enim est natura) tamen vt homo adorat: Hactenus Cyrillus.

Christus est secundā persona in diuinitate, Pag. 51.
etiam in natura sua humana:

Potest homo Christus secundum naturam Pag. 137.
humanam in sese esse vbique.

Competit humanitati omnipotentem esse.

Christus, inquit, Ego sum vobiscum vsque Pag. 25.
Pag. 124.
ad consummationem sæculi. Ergo etiam secundum humanam naturam, est nobis præsens $\sigma\omega\mu\alpha\tau\iota\kappa\eta\ \pi\alpha\rho\upsilon\sigma\iota\alpha$, & in se ipsa, nec tantum quia ratione Deus est.

Christus sedet quā homo ad dexteram Pa- Pag. 46. & 10
tris. Ergo nullis physicis legibus est alligata humana Christi natura, sed est immense potētiae particeps in sese & immediatè, eodē planè modo quo maiestātē Dei dicimus esse in calo.

Si decipimur ita credētes de Cæna Domini, Pag. 167
nihil inde incommodi nobis accidet, sed laudem potius & simplicitatis gloriā in illo die reportabimus.

Hæc ille, at nos præter cætera millies prolata audiamus hoc quoque Cyrilli de portentosa illa reali proprietatû essentialium inter naturas communicatione: Cyrilli inquam illius qui Nestorium & Eutychem vt Athanasius Arrium prostravit, perspicuum & planum ac verè aureum testimonium ex lib. 2. in Ioan. cap. 141.

Nihil firmũ & stabile, nihil perpetuũ Deo attribuetur, si creatura quoq. Substantialiter & per naturã ea recipere poterit quæ in Deo Substantialiter sunt. Et quis non perhorrescat tantam veritatis dogmatum perturbationem audiens! Omnia enim sursum ac deorsum evertuntur, Deitatis natura ad creaturã deducitur (hoc quidem isti vitare voluerunt, sed incommodè quum exinanitio quoq. formæ Dei legatur, vt formæ serui exaltatio) & creaturarũ substantia per infamiam ad supremæ naturæ locum scandere creditur. Deniq. quum isti nobis pro irrefragabili ratione obicere soleant D. Lutheri nomẽ, audiamus quid ille ipse extra illum disputationis feruorem de istis dogmatibus senserit.

Intempestiuã quidam enarrationem afferunt, dicentes, Filius nescit, id est nõ vult

vult scire. Christus verus homo fuit, quare vt alius purus & sanctus homo, non quo libet tempore cogitauit, dixit, voluit, intellexit omnia: sicut imperiti quidam omnipotentem in eo hominem faciunt, permiscentes duas naturas atque opera earum parum prudenter.

Item, Et si hominem occupet diabolus, tamen homo manet homo, diabolus vero diabolus: sed Deus factus est homo, & tamen Deus manet. Atque hoc modo profundius se in carnem nostram immisit, quam diabolus facere possit, qui hominis corpus subire potest, atque eum affligere: sed non potest homo fieri, vt diabolus & homo sit vna persona. Inter naturas istas semper personale discrimen manet, non solum secundum essentiam, verum etiam secundum personam. Verum in Christo hec vnum sunt. Nam Filius Dei est factus nostra caro & sanguis.

Item, Scriptura pulchre personam cum natura iungit, ac rursus naturas nequaquam confundit, vt pauci sint (quod humanis commentis debemus quibus ætatē nostrā attriuimus, & ingenium corrupimus) qui id recte percipiāt, vt ipse profecto perse-

pe in his & similibus locis errauerim, & naturę tribuerim quod cōpetit personę, & cōtrā, vt in illo loco Pauli Philip. 2. hodie possit alicui vsuuenire, vbi dicit, Tametsi in forma Dei esset, &c. Quod in forma Dei fuisse prædicatur, certè diuinitatem indicat, Item quod se exinaniuisse dicitur: porrò inanitio & serui forma quid aliud quàm humanitatem testantur?

AT TV DOMINE VSQVE QVO?

